

Op 1 oktober a.s. start Maarten Hajer als directeur van het Planbureau voor de Leefomgeving. Ruimte, natuur en milieu zijn de drie aandachtsgebieden die dit planbureau covert. Hajer en zijn mensen voorzien politici van kennis waarmee zij beleid kunnen maken. Het planbureau is de 'science-politics interface', de scharnier tussen wetenschap en politiek.

TEKST Ruud Slierings FOTO Kick Smeets

Op 1 oktober 2008 begint Maarten Hajer. Zijn baan als hoogleraar Bestuur en Beleid aan de afdeling Politicologie van de Universiteit van Amsterdam gaat op een laag pitje, de directeur van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) moet fulltime aan de bak. Hajer is de aangewezen man voor deze functie, want de afgelopen twintig jaar heeft hij zich vergaand gespecialiseerd in de bestuurlijke problematiek rondom vraagstukken van ruimtelijke ordening, natuur en milieu.

Planbureaus zijn typisch Nederlands. Ze faciliteren beleidsmakers gevraagd en ongevraagd met kennis. Nederland telt er drie; naast het Planbureau voor de Leefomgeving zijn dat het Centraal Planbureau en het Sociaal en Cultureel Planbureau. Het PBL telt circa 250 medewerkers en is begin 2008 ontstaan uit de samenvoeging van het Ruimtelijk Planbureau en het Milieu- en Natuurplanbureau. De regering denkt dat met een integrale benadering van ruimte, natuur en milieu de grootste stappen te zetten zijn, vandaar de fusie. Hajer: "Bij het opstellen van het regeerakkoord is het vocabulaire van *People, Planet, Profit* gebruikt. De drie planbureaus sluiten daarop aan, wij zijn het planeet-planbureau."

Wat is de rol van het planbureau?

"Kennis genereren op basis waarvan politici beleid kunnen maken. De politiek vindt het prettig als kennis goed wordt aangeleverd, zodat bij wijze van spreken duidelijk is dat A moet gebeuren en niet B. Het lastige is dat binnen het omgevingsbeleid thema's spelen waarvoor kennis nodig is die moeilijk te construeren is. Neem klimaatverandering: de enige constante is dat er voortdurend nieuwe inzichten ontstaan."

Gaat het alleen om kennis genereren en 'hapklaar' aanbieden?

"Het planbureau is geen doorgeefluik, maar een instituut met creatieve en inventieve onderzoekers. We hebben ook een strategische rol; houden langetermijnontwikkelingen in de gaten. Zo heeft Nederland heeft zich gecommitteerd aan CO2-emissiedoelstellingen. Wij onderzoeken of we die gaan halen. Veel energie gaat zitten in het meten en modelleren van wat er met de uitstoot gebeurt of kán gebeuren bij veranderende omstandigheden. Als uit ons onderzoek bijvoorbeeld blijkt dat op de lange termijn de CO2-uitstoot volledig voor rekening van het verkeer komt, dan kan de politiek daar met nieuw beleid op te reageren. Wij leveren de bouwstenen voor dat beleid."

Wat kan één bureau dat de twee voorgangers niet konden?

"Dat weet ik niet, ik ga uit van de nieuwe situatie. Zeker is dat een integrale aanpak nodig is. De domeinen van Verkeer en Waterstaat, Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu komen in dit planbureau samen. Er is één werkprogramma dat de departementale agenda's ontstijgt. De kunst is nu om de wetenschappelijke kennis over milieu, ruimtelijke ordening en natuur zodanig aan te bieden dat we de beleidsmakers vooruit helpen."

Moet elk beleid wetenschappelijk onderbouwd zijn of kan het gevoel ook raadgever zijn?

"Je hebt geloofwaardige analyses nodig, anders blijft het in de politieke arena niet overeind. Het planbureau moet ervoor zorgen dat er zo min mogelijk onzinnig beleid wordt ingezet. En dat de effectiviteit zoveel mogelijk wordt bevorderd, soms door simpelweg

Maarten Hajer

1962 Geboren te Groningen
 1980 Vwo, Nijmegen
 1988 Politicologie en planologie, Universiteit van Amsterdam
 1993 Promotie aan de Faculty of Social Studies, University of Oxford
 1988-1998 Onderzoeker en docent in Leiden, München, Amsterdam
 1996-1998 Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
 1998-heden Lid VROM-raad

Hajer publiceerde onder meer: *The politics of Environmental Discourse, Living with Nature, Op zoek naar nieuw publiek domein en Deliberative Policy Analysis*. In april 2009 verschijnt *Authoritative Governance* bij Oxford University Press.

